

Сёння ў нумары:

● ІДЗЕ МЕСЯЧНІК АБАРОН-
НА-МАСАВАЙ РАБОТЫ ● ПЕР-
ШЫЯ ДНІ НОВАГА СЕМЕСТРА
● ЭКСПЕДЫЦІЯ ЛАБАРАТО-
РЫ АЗЁРАЗНАЎСТВА ● СТУ-
ДЭНЦКІЯ КАНІКУЛЫ ● СПОРТ

Беларускі УНІВЕРСІТЭТ

ОРГАН ПАРТКОМА, РЭКТАРАТА, МЯСЦКОМА, КАМІТЭТА КАМСАМОЛА І ПРАФКОМА
БЕЛАРУСКАГА ОРДЭНА ПРАЦОУНАГА ЧЫРВОНAGА СЦЯГА ДЗЯРЖАУНАГА
УНІВЕРСІТЭТА ІМЯ У. І. ЛЕНИНА

№ 5 (1041) ● ЧАЦВЕР, 14 лютага 1974 г. ● Цана 2 кап. ● Газета выдаецца з 1935 г.

У РАДАХ СПАБОРНІКАЎ

Мінулы год універсітэцкі калектыў азnamенаваў пэўнымі поспехамі ў сцяльстым спаборніцтве. Канкрэтныя індывідуальныя сцяльстичныя абавязаельствы выкладчыкаў, навуковых супрацоўнікаў, рабочых і службачных, экспрантаў і студэнтаў, з тасэмэ звязаельствы, звязыя калектыўна лабараторыямі, кафедрамі, аддзеламі, факультэтамі і іншымі падраздзяленнямі, былі накіраваны на дэлайшае ўдасканаленне вучэбнаметадычнай і навукова-даследчай работы, умацаванне матэрыяльнай базы. Асаблівая ўвага пры разгортаўні спаборніцтва была ўдзелу наўгароднай працы, быту і адпачынку студэнтаў.

Ход і вынікі выканання сэ-

цыялістычных абавязаельствў рэгулярна абліжкоўваліся ва ўсіх калектывах факультэтату і падраздзялення БДУ. Гэтыя намэгзінні далі пэўны плён. Было апублікавана больш 80 падручнікаў, вучэбных дапеможнікаў і манаграфій, 1749 артыкулаў і дакладаў, прэзедэнтская работа па ўкэрэннію прапрасіўных метадаў навучання з прымяненнем тэхнічных сродкаў. Амаль на ўсіх кафедрах перагляданы і дапоўнены праграммы лекцыйных курсаў, специкурсаў і спецсемінараў.

Эфектыўна ішло спаборніцтва за высакаякансную распрацоўку навуковых праблем, важных для народнай працы, быту і адпачынку студэнтаў.

Аб'ём выкананых дзяржбюджэтных і гаспадарча-да-

гаворных работ склаў 4429,5 тыс. рублёў.

Павышэнне навукова-педагагічнай кваліфікацыі выкладчыкаў, навуковых супрацоўнікаў, аспірантаў харкторызуюць такія лічбы: абаронена 9 доктарскіх і 49 кандыдацкіх дысертацый, 470 выкладчыкаў былі накіраваны на перападрыхтоўку.

Больш актыўная стала студэнцкая творчасць. У даследаваннях па розных праблемах ўдзельнічалі 6761 студэнт. Па выніках аглядаў, конкурсаў і выставак 228 студэнцкіх работ адзначаны медалямі, граматамі, дыпломамі.

Асаблівая ўвага была ўдзеленая прыцягненню студэнтаў да навуковых даследаванняў па праблемах грамадскіх навук. У навуковых

гурткях па грамадскіх навуках звоймаліся 2734 студэнты, 2590 з іх падрыхтавалі рэфераты, а 746 студэнтаў былі актыўнымі ўдзельнікамі конкурсаў.

З вялікім уздымам, глыбокай цікавасцю і адабрэннем ва універсітэцкім калектыве былі ўспрыятыя Зварот ЦК КПСС да партыі, да савецкага народа і пастанова ЦК КПСС, Савета Міністраў СССР, ВЦСПС і ЦК ВЛКСМ «Аб усесаюзным сцяльстичным спаборніцтве работнікаў прэмысловасці, будаўніцтва і транспарту за датэрміновое выкананне народнагаспадарчага плана на 1974 год». У адказ на заклік працаўцаў творчча, з высокай адказнасцю супрацоўнікі лабараторый і кафедр, аддзелаў і служб, факультэтату і падраздзяленняў узялі павышэнія сцяльстичных абавязаельствы.

У спаборніцстве універсітэцкага калектыву зявіліся і парасткі новых пачынання. Такія калектывы, як вучэбна-доследная гаспадарка «Шчамысліца», друкарня выдавецства БДУ, вылічальны цэнтр прынялі сустэречныя планы. Калектыв «Шчамысліцы» абавязаўся ўзняць прадукцыйнасць працы на 10 працэнтаў і за лік гэтага атрымана да канца года 80 тысяч рублёў прыбыту.

Супрацоўнікі вылічальнага цэнтра пры плане выкарыстання ЭВМ «Мінск-32» 6000 гадзін вырашылі давесці, гэты паказычы да 6500 гадзін.

Намечаны канкрэтныя руляжы і ў іншых галінах дзеянасці універсітэцкага калектыву.

Справа цяпер у тым, каб паўсядзённай добрасумленнай і творчай працы падмазаваць свае абавязаельствы і арганізаваць іх безумоўнае выкананне.

М. ЛЯПІЛА,
старшыня мясцкома БДУ.

ПАДРЫХТАВАЛІСЯ ДОБРА

Аб ходзе падрыхтоўкі да абмену партыйных дакументаў далаў жылі партыйнаму камітэту БДУ сакратары партбюро фізічнага і гістарычнага факультэтаў П. Л. Салау і М. Г. Елісееву.

На апошнім партыйным сходзе фізфака падведзены вынікі актыўна праішоўшага падрыхтоўчага перыяду.

— Можна адзначыць, што партыйная работа на факультэце палепшилася, — гаво-

ду да адказнай кампаніі, вызначаны організацыйным дэталі.

Як паведаміў М. Г. Елісеев, на гістфаку прыйшлі троі партыйныя сходы з павесткай дnia аб ходзе і гатоўнасці да абмену партыйных дакументаў.

рыць т. Елісеев. — Усе камуністы вучасца, кожны мае па адчаму два грамадскія даручэнні, павысілася дысцыпліна ва ўпладце членскіх узносіаў.

У пастанове партко-ма адзначана, што партыйныя арганізацыі фізічнага і гістарычнага факультэтаў да абмену партдокументаў гатовы.

Наш кар.

ПРЕС-ЦЭНТР КАМІТЭТА КАМСАМОЛА ПАВЕДАМАЛЯЕ:

У час зімовых канікул студэнты універсітэта павалі ў дамах адпачынку, падарожнічалі ў турыстычным поездзе па Карпатах, наведалі мно-гія грады краіны.

Група замежных студэнтаў, якія наўчаны ў нашым універсітэце, зрабіла падарожжа ў Москву. Узначальзаў групу член інтэрсектара камітэта камсамола В. Кузьміч.

А да нас прыезджэлі гості — студэнты іншых краін. 110 актыўвісту ўсіх вну ГДР, якія прыбылі першым у гэтым годзе поездам дружбы, наведалі наш універ-

сітэт. Яны агледзелі лабараторыі і вучэбныя ка-бінеты, прынялі ўдзел у дыскусіі па праблемах работы з моладдзю.

Пры камітэце камсамола створан аргкемітэт па падрыхтоўцы і правядзенню злёту выдатнікаў першых курсаў.

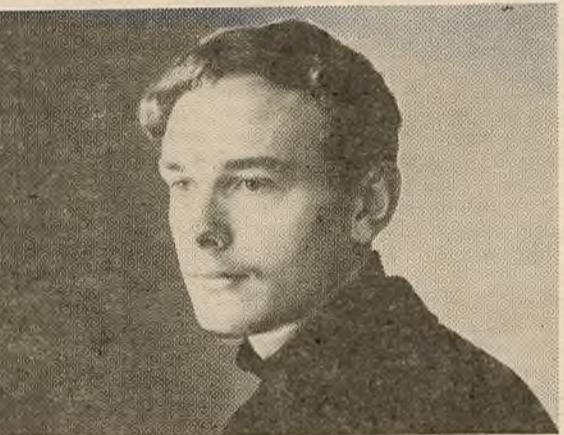
Больш дзесяці груп студэнтаў прынялі ўдзел у «Зорных паходах» у час зімовых канікул. Гэтыя паходы праводзяцца ў плане месячніка аба-ронна - масавай работы. Іх мэта: лекцыйная пра-паганда сярод насель-ніцтва, сустрэчы з ветэ-

ранамі вайны і працы. Маршрут паходаў былі самыя розныя: Кар-пата, Налібоцкая пушча, Карэлія, гарады і пасёлкі Беларусі. Біёлагі, напрыклад, чыталі таксама лекцыі па ахове прыроды. Адзін з аттра-даў біяфака (камандзір А. Шабанаў, камісар Л. Міціна) прайшоў па маршруту Мінск — Ветрына — Студзенка — Мінск.

Адбылося чарговая па-сяджэнне камітэта камсамола з павесткай дnia:

1. Аб работе штаба групы «Абавязак».

2. Аб ходзе падрыхтоўкі да новага працоўнага семестра.

ІМ ГАНАРЫЦЦА УНІВЕРСІТЭТ

Уладзімір Зайцаў, студэнт III курса геаграфічнага факультэта, за плённую прафса-юзную работу ўзнагароджан Ганаровай гра-матай Белсайпрофа.

При сустрэчы з нашым карэспандэнтам

Уладзімір расказаў:

— Ужо троі гады я працу ю прафоргам

группы. Работа падабаецца, таму што заўсёды нейкім чынам звязан з людзьмі: аднаму патрэбна дапамога, другому — пущёўка ў пра-філакторый, іншаму — білеты для культа-хобду.

Я лічу, што чым больш у чалавека аба-вязкаў, тым рацыянальнай імкненіца ён вы-карыстоўвае свой час, тым лягчай яму ву-чицца.

ЗАЦВЕРДЖАНЫ Ў ВУ- ЧОННЫМ ЗВАННІ ДАЦЕНТА:

ПАЛЬЦАУ Аляксандар Аляксандравіч (кафедра ма-тэматычнага забеспечэння ЭВМ);

ЮШКЕВІЧ Эдуард Анто-навіч (кафедра палітэкано-мії).

У ВУЧОННІ СТУПЕНІ
КАНДЫДАТА ФІЗІКА-МА-
ТЭМЯТЫЧНЫХ НАВУК:

КАЛІНІН Анатолій Іо-

сіфавіч (кафедра метадаў алтымальнага кіравання);

КСЕНАФОНТАУ Міхайл Аляксандравіч;

ЛАПО Міхайл Цімафе-віч;

ЛАТЫШАУ Аляксандар Ва-сільевіч;

ТАШЛЫКОУ Ігар Сера-фімавіч (НДІ прыкладных фізічных праблем).

КАНДЫДАТА ФІЛА-
ГІЧНЫХ НАВУК:

СКАРАПАНАВА Ірына

Сцяпанаўна (кафедра рус-
кай савецкай літаратуры).

КАНДЫДАТА ФІЛА-
СОФСКИХ НАВУК:

КВАШНІНА Інэса Міхайл-лаўна (кафедра гісторыі фі-
ласофіі і логікі).

КАНДЫДАТА ГЕАГРА-
ФІЧНЫХ НАВУК:

БАЗЫЛЕНКА Глеб Мі-
хайлавіч (кафедра агульна-
га землязнаўства).

Канікулы закончыліся — і зноў лекцыі, семінары, лабараторныя заняткі. Зноў мно-

на здымку: лекцыю па агульной фізіцы першакурснікам

фізфака чытае дацэнт

Фота Д. Чаховіча.

НАСУСТРАЧ ЮБІЛЕЮ

23 лютага наша краіна будзе адзначаць 56-ю гадавіну сваіх доблесных Узброеных Сіл. Гэтаму святу прысвечаны месячнік абаронна-масавай работы. Асноўныя яго задачы — далейшае ўмацаванне сувязей прафсаюзных і камсамольскіх арганізацый, камітэтаў ДТСАФ з воінскімі часцямі і караблімі, умацаванне работы па ваенна-патрыотычнаму выхаванню, правядзенне масавых абаронна-спартычных мерапрыемстваў.

Аб тым, як праходзіць месячнік у нашым універсітэце, мы папрасілі расказаць старшыню камітэта ДТСАФ М. В. Гарлата.

У гэтыя дні ва універсітэце праводзіцца сустэречы студэнтаў і супрацоўнікаў з Героямі Савецкага Саюза, удзельнікамі грамадзянскай і Вялікай Айчыннай войнай, былымі партызанамі, воінамі Савецкай Арміі. На факультэтах будуць прачытаны лекцыі і даклады на ваенна-патрыотычную тэму, адбудуцца вечары. Нідаўна, напрыклад, перад студэнтамі, якія займаюцца на ваенай кафедре, выступілі генерал-маёр запасу Н. В. Дунаеў, генерал-лейтэнант запасу С. С. Сергіенка. Наперадзе яшчэ некалькі такіх сустэреч.

15 лютага пачынаюцца факультэцкія спаборніцтвы па стральбе. А затым лепшыя снайперы будуть весці барацьбу на агульнауніверсітэцкім першынстве. Памеры ѡцілі і нашы радыспартсмены. Іх каманда, якую ўзначальвае В. Гуляшоў, прыме ўдзел у раённых спаборніцтвах.

М. СЯРГЕЕУ.

ЗАСТАЛОСЯ-ДЗЕЙНІЧАЦЬ!

Пра грамадска-палітычную практику ўжо было курсаў. Шмат гаворана. Цяпер яна набывае конкретныя формы чынам, каб, па меры перашкодзіць у студэнцкай у выхавані ён выконвае, разівалася ад простага да складнага, становілася больш стаілай, захоўвала рысы пераемніцтва.

Напярэдады другога семестра тут адбыўся семінар куратараў, у час якога абмеркавана разгортаная праграма грамадска-палітычнай практикі студэнтаў усіх курсаў.

Загадзя спецыяльна створаны савет, у які ўваішлі член партбюро, адказная за выхаваўчую работу дацэнт О. І. Калешка, куратар, в. а. дацэнт Г. І. Захарэўская, дацэнт кафедры філософіі прыродазнаўчых факультэтаў А. І. Ляўко, члены камітэта камсамола студэнты III курса В. Шчэрба і М. Новікаў, выпрацаўшы пералік мерапрыемстваў па грамадска-палітычнай практицы ў разліку асобна на

добра наладжаная метадычная работа кабінета кафедры. Загадчык кабінета М. П. Буглак, лабаранты Д. І. Васілевіч, А. В. Шітова заўсёды стараюцца адшукаць усе магчымасці, каб дапамагчы студэнтам у самастойнай работе з літаратурой.

Члены кафедры вядуць вялікую даследчую работу. За 10 год апублікованы працы аўтаматам 260 друкаўных аркушаў.

Прайшоўшы дзесяцігоддзе было перыядам буйнога творчага росту. З невялікага калектыву — шэсць чалавек у 1964 годзе — кафедра вырасла да 46 чалавек. У яе саставе цяпер 17 відэвідчыкаў, з іх 1 доктар і 9 кандыдатаў навук, 15 аспірантаў і 14 спаборнікаў на атрыманне вучоных степеней.

Кафедра з'явілася той жыватворнай глебай, на якой выраслі кіраунікі кафедральных калектывів — шэсць чалавек у 1964 годзе — кафедра вырасла да 46 чалавек. У яе саставе цяпер 17 відэвідчыкаў, з іх 1 доктар і 9 кандыдатаў навук, 15 аспірантаў і 14 спаборнікаў на атрыманне вучоных степеней.

Члены кафедры вядуць вялікую грамадскую работу сярод насельніцтва рэспублікі. Кожны выкладчык штогод чытае больш 20 лекцый у рабочых аўдыторіях, у інтэрнатах, на будаўнічых пляцоўках. Кафедра з'явілася ініцыятарам правядзення першых у рэспубліцы навукова-тэарэтичных канферэнцый па проблемах збліжэння горада і вёскі. У 1973 годзе былі арганізаваны такія канферэнцыі ў Дзяржынскім і Барысаўскім раёнах.

Зробена многа, але многае трэба яшчэ зрабіць. Падніміць пасляхавасць студэнтаў да ідэйна-тэарэтичнага ўзровня работы. З сесіі ў сесію большасць студэнтаў — больш 70 працэнтаў — атрымліваюць толькі выдатныя і добрыя адзнакі па навуковому камунізму. Абсалютная пасляхавасць — 97 працэнтаў падтрымліваецца кафедрай на шляху ўсіго дзесяцігоддзя. Гэтаму садзейнічае шырокі абмен вопытам, узаемаведванне лекцый і семінарскіх занятияў, абмеркаванне тэксту лекцый, штогадовая распрацоўка тэм курсавых работ і рефератаў і актыўнае прыцягненне студэнтаў да напісання навукова-даследчых работ. Спрыяе гэтаму і

М. ЦІВА.

студэнтаў 1—II і III—V

Праграма складзена тады, яна набывае конкретныя формы чынам, каб, па меры перашкодзіць у студэнцкай у выхавані ён выконвае, разівалася ад простага да складнага, становілася больш стаілай, захоўвала рысы пераемніцтва.

На кожнага студэнта будзе заведзен асабісты ліст, дзе знайдзе адлюстраванне ўся грамадская дзейнасць студэнта на працы кожнага года вучобы. Пасля II курса гэтыя лісты будуць передавацца на кафедры, а дзе студэнты практывіцца на кафедрах, заняткі ў гурткіх масаццікамі.

Каля дваццаці відаў работы пералічваецца ў другім раздзеле. Тут — наўчанне на факультэце грамадскіх трафесій і ў школе маладога лектара, падрыхтоўка тэматычных палітічных атракціў, праца ў педагогічных атракціў, падрыхтоўка ў вучобных сесіях і секціях па ваенна-прыкладных і тэхнічных відах спорту, выступленні ў настенным друку і падрыхтоўка дыспутаў музичных вечароў, даклады ў языці і творчасці выдатных людзей і г. д.

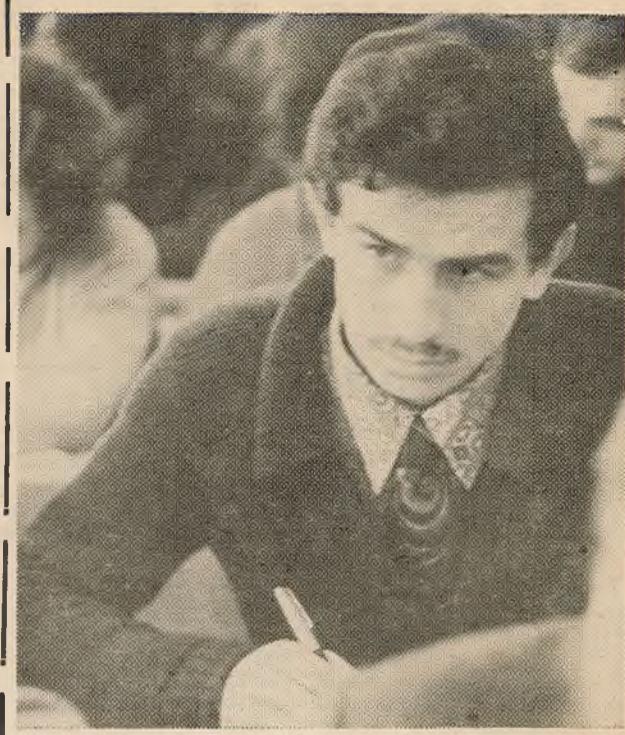
Грамадская дзейнасць студэнта, паставлены задачы перад куратарамі на новы семестр.

іншых студэнткіх грамадскіх арганізаціях. Сюды ж адносіцца і работа ў органах студэнцкага самакіравання ў галіне вучебнага пракцэсу, навуковай дзейнасці, культурнай масавай, абаронна-спартыўнай, фізкультурнай работы, у органах аховы грамадскага падрадку.

Волыт, набыты ў першыя гады вучобы ва ўніверсітэце, дазволіць старшакурснікам выконваць ужо больш складаную грамадскую работу. Гэта выступленні з лекцыямі, дакладамі перад насельніцтвам у час вучебна-творчай і педагогічнай практикі, работа агітаторам на выбарчым участку, у якасці выкладчыка ў школе «Юны біёлаг», дапамога рабочай і сельскай моладзі ў падрыхтоўцы да паступлення ў вну і г. д.

У час семінара, у якім прынялі ўдзел дэкан факультэта А. Ц. Пікулеў, сакратар партбюро Л. М. Луцяноўч, быў вызначаны неабходны мінімум мерапрыемстваў для кожнага студэнта, паставлены задачы перад куратарамі на новы семестр.

А. АЛЕНІЧ.

Старанна працују ў час лекцый студэнты падрыхтоўчага аддзялення. Сярод іх — Аляксандр Чувашоў. Першым паступіць на юрыдычнае аддзяленне рабоча, Саша служыў у радах Савецкай Арміі. За работу на уборцы ўраджаю ў Растворскай вобласці ўзнагароджан Ганаровай граматай Растворскага аблкома партыі і залатым медалём ВДНГ. За першынство ў спаборніцтве «Ураджай-73» — медалём «За трудовую доблесть».

ВЯХА-ДЗЕСЯЦІГОДДЗЕ

Як заўсёды, строга і дзеславіта, толькі на гэты раз урачыста адкрыў чаргове пасяджэнне кафедры навуковага камунізму яе загадчык прафесар Мікалай Рыгоравіч Круцько. Урачыста тату, што гэта было юбілейнае пасяджэнне: у працоўную біяграфію кафедты ўпісала першае дзесяцігоддзе. 10 год — тэрмін невялікі. Аднак за гэты парынальна кароткі перыяд кафедра змагла заваяваць дастаткова ёмістыя і ганаровыя званні ў рэспубліцы — галаўная, базавая, вядучая.

І хоць не было ўзнагарод і ўзнёслых прамоў, але на тварах прысутных чыталася шырае пачуццё гонару за аўтарытэт кафедры. Ці не тату, нават у самых сур'ёзных момантах уступнай прамовы загадчык, прысутныя былі ў лірычным настроі. А калі выкладчык Г. М. Пашкоўскі пачаў сілагічна-юмарыстычны каментарый генеалагічнага дрэва кафедры, якое ўвасабляў вялізны малюнак з фотадымкамі яе членаў, наступнай кульмінацыйны момант юбілейнага пасяджэння — раздаўся выbuch апладысменту. Гэты тон быў падхоплен в. а. дацэнта А. М. Камаровам, які ў форме кадравай і медыцынскай анкет кафедры даў дзлавую характеристыку яе жыццядзейнасці.

На практыку 10 год свайго існавання кафедты ўпэўнена трymae рым i высокi ідэйна-тэарэтичны ўзровень работы. З сесіі ў сесію большасць студэнтаў — больш 70 працэнтаў — атрымліваюць толькі выдатныя і добрыя адзнакі па навуковому камунізму. Абсалютная пасляхавасць — 97 працэнтаў падтрымліваецца кафедрай на шляху ўсіго дзесяцігоддзя. Гэтому садзейнічае шырокі абмен вопытам, узаемаведванне лекцый і семінарскіх занятияў, абмеркаванне тэксту лекций, штогадовая распрацоўка тэм курсавых работ і рефератаў і актыўнае прыцягненне студэнтаў да напісання навукова-даследчых работ. Спрыяе гэтаму і

АБ'ЕКТ ДАСЛЕДАВАННЯ—СТУДЕНЦКАЯ ГРУПА

Ва ўмовах, калі бурна разгортаецца навукова-тэхнічнае рэвалюцыя, XXIV зезд КПСС вылучыў перад вышэйшай школай задачу далейшага ўдасканалення падрыхтоўкі спецыялістаў вышэйшай кваліфікацыі. Навуковая кіраванне гэтым працэсам патрабуе пошуку найбольш рацыянальных шляхоў удасканалення вузўскай сістэмы наўчання і выхавання студэнтаў. Гэтым растлумачаеца інтарэс да студэнцкай тэматыкі калектыву праблемной лабаратарыі сацыялагічных даследаванняў нашага ўніверсітэта з літаратурой.

Пачынаючы з 1971 года, сектар камуністычнага выхавання студэнцкай моладзі вядзе распрацоўку тэм «Сацыяльная харкторыстыка акадэмічнай групы вну». Да гэтай пары ў нашай краіне не праводзілася комплекснага сацыялагічнага даследавання вучебнай групы вну, хаяць наўчання і вучебнай практыцы вышэйшай адукацыі цяпер актыўна распрацоўваюцца больш чым у 200 наўчальных установах краіны.

Справуючы ўнесці пасільны ўклад у рашэнне гэтай задачы, праблемная лабаратарыя ставіць перад сабой мэтu: вывучыць найбольш рацыянальную шляху фарміравання пярвічных студэнцкіх калектываў — вучебных груп; вызначыць ступень упльыву акадэмічнай групы на развіццё асобы студэнта; на аснове атрыманых матэрыялаў падрыхтаваць практычныя рэкамендацыі па ўдасканаленню выхаваўчай работы ў вну.

Для рашэння гэтых задач неабходны комплексны падыход да праблемы. Студэнцкая група падвяргалася ўсебаковаму даследаванню. Метадамі конкретнай сацыялогіі мы вывучаючы харктор і накіраванасць асноўных відаў дзейнасці: вучебнай, наўкава-даследчай, грамадска-палітычнай, пракоўнай, спрабаваючыя вызначыць фактавыя якасці, значны інтарэс для даследчыкаў практычнага падыходу, а таксама рэктарата і грамадскіх арганізацый.

Цяпер гэты вялікі масіў пярвічнай інфармацыі апрацоўваецца на ЭВМ, але ўжо па вывучаемай практыме можна прывесці некаторыя даныя. Праўда, яны не даюць пакуль яшчэ прамога адказу на пытанне аб шляхах фарміравання пярвічных студэнцкіх калектываў, але прадстаўляюць значны інтарэс для даследчыкаў практычнага падыходу, а таксама на юрыдычным і фізічным (1973 г.).

Цяпер гэты вялікі масіў

лайшай жыццядзейнасці мае сістэма міжкафедовых адносін, пытанні кіраўніцтва і падпрацдавання, так званага фармальнага і нефармальнага лідэрства, агульныя маральні клімат у групе. Для вывучэння гэтых пытанняў былі выкарыстаны некаторыя методы сацыяльнай псіхалогіі.

Треба адзначыць, што студэнцкая група разглядаеца іншыя асабы са слабай школьнай падрыхтоўкай, недахопы якой ім прыходзіцца кампенсаваць вялікім затратамі часу на самастойную работу. Найменшы ўплыў на вучобу студэнтаў аказваюць «дрэнныя жыллёва-бытавыя ўмовы» (2,5 працэнта), «дрэнныя стан здароўя» (2,4 працэнта).

Такім чынам, калі яшчэ дзесяцігоддзе назад невысокая пасляхавасць асобы са слабай школьнай падрыхтоўкай, вінічнай часткі студэнтаў растлумачвалася прычынамі аб'ектыўнага характару, то цяпер становішча значна змянілася: яны адышлі на задні план, уступіўшы месца суб'ектыўным абставінам.

Цікавыя матэрыялы атрыманы па выкарыстанню студэнтамі свабоднага ча-

су.

Усяго на пытанне «Якому занятуку аддаяце вы перавагу ў свабодны час?» было пералічана 20 найбольш харкторных для студэнцкай моладзі відаў дзейнасці. Аналіз атрыманых даных свядоміць, што большая частка студэнтаў любіць у вольны час чытаць масацкую літаратуру (72,4 працэнта), наведваць кінатэатры (51,2 працэнта), гутарыць з сябрамі (45 працэнта). Затым месцы размеркаваліся паміж занятымі спортом, праглядам тэлеперадач, наведаннем тэатраў, захапленнем музыкай.

Устаноўлена, што к стаўрэйшым курсам расце аренты на пытанні на іншай кафедце. Праўда, яны не даюць пакуль яшчэ прамога адказу на пытанне аб шляхах фарміравання пярвічных студэнцкіх калектываў, але прадстаўляюць значны інтарэс для даследчыкаў практычнага падыходу. Гэта інтарэс да наўкава-даследчай работы, пытанні літаратуры па спецыялісткі, занятымі тэхнічнай творчасцю. Праўда, у студэнтаў — старшакурснікаў назіраецца некаторое зніжэнне інтарэсу да грамадской работы.

Такім чынам, прыведзены тут даныя харкторызуюць толькі некаторыя бакі жыццядзейнасці студэнцкага калектываў у целым. Цяпер сектар камуністычнага выхавання студэнцкай моладзі прадаўжае работу па аналізу і абагульненню атрыманых матэрыялаў. Лагічны завяршэннem работы па даследаванні пярвічных студэнцкіх калектываў будзе рашэнне задач, аб якіх мы ўпамянулі вышэй, і напісанне манаграфіі «Студэнт—

адносіны да вучобы» (15,4 працэнта), «недахоп часу» (9,9 працэнта). Апошнія абставіны найбольш харкторны для асобы са слабай школьнай падрыхтоўкай, недахопы якой ім прыходзіцца кампенсаваць вялікім затратамі часу на самастойную работу. Найменшы ўплыў на вучобу студэнтаў аказваюць «дрэнныя жыллёва-бытавыя ўмовы» (2,5 працэнта), «дрэнныя стан здароўя» (2,4 працэнта).

Такім чынам, калі яшчэ дзесяцігоддзе назад невысокая пасляхавасць асобы са слабай школьнай падрыхтоўкай, вінічнай часткі студэнтаў растлумачвалася прычынамі аб'ектыўнага харктору, то на пытанні «Якому занятуку аддаяце вы перавагу ў свабодны час?» было пералічана 20 найбольш харкторных для студэнцкай моладзі відаў дзейнасці. Аналіз атрыманых даных свядоміць, што большая частка студэнтаў любіць у вольны час чытаць масацкую літаратуру (72,4 працэн

Як нараджаеща ткаціна, з якой потым можна шыць паліто і сукені, хто працуе тут, — усё цікавіць студентаў з ДРВ. У час зімовых канікул яны наведалі правдзельны і ткацкі цэхі Мінскага камвольнага камбіната, сустрэліся з рабочымі.

Фота М. Нечыпарэнкі.

ЯК СПРАВЫ, ЧАЦВЁРТАЯ?

Ішоў другі дзень новага семестра. Зноў на поўніліся шумам і гоманам калідоры універсітэта. У адзін з перапынкаў наш карэспандэнт сустрэўся са старадлівай чацвёртай групой другога патока юрыдычнага факультэта Толем Самцом і падрасці ёго расказаць пра вынікі зімовай сесіі.

— Зараз яшчэ не могу сказаць канкрэтна, хто атрымаў якія адзнакі. Скажу толькі, што двоечнікаў у нас няма, што ў нашай групе менш троек, чым у іншых, а гэта значыць — 25 чалавек атрымаюць стыпендыю. Юра Бракарэнка, Хасан Шаманаў і Косця Ганчар — нашы выдатнікі. Ды і наогул, ведаецце, у нас цудоўныя рабяты. Нягледзячы на тое, што мы розныя па ўзросту (палова групы — людзі, якія ужо паспелі папрацаўваць), — пасябравалі адразу. Вельмі дапамагла ў гэтым работа ў

калгасе восенню. Потым пачалі часта збірацца разам. А аднойчы Каця Дзячонак арганізавала цікавую экспкурсію ў музей гісторыі Вялікай Айчыннай вайны.

Ёсць у нас і добрыя спартсмены. Ларыса Вараб'ёва — майстар спорту па маастракай гімнастыцы, а Сяргей Мясніков у апошніх міжвузоўскіх спаборніцтвах па фехтаванню, якія праходзілі ў Прыбалтыцы, заняў I месца.

Што рабілі ў час канікул? Ездзілі дадому, як, мабыць, і большасць усіх першакурснікаў. Наведалі родную школу, сяброў. Шкода толькі, снегу не было, не ўдалося пададзіць на лыжах.

У першы дзень заняткаў сустрэліся як родныя: шумна віталіся, распітвалі адзін аднаго. Зараз усе разам думаем, як арганізаваць дапамогу адстачным, каб у новай сесіі ніводзін чалавек не атрымаў «здавальняюча».

У «МАЙСТЭРНЯХ» ПРЫРОДЫ

Аб тым, якое цудоўнае лета і як усе чакаюць яго, напэўна, пісаць не трэба. Многія з нас мараць аб цёплых сонечных днях, калі можна праводзіць час на пляжах, «квялячыся» пад гарачымі сонцам. Марыям мы і аб той пары, калі рот і рукі тыднямі не губляюць чарнільна-цёмную афарбоўку ад сакавітай чарніцы і галубікі, і аб рыбалцы, спадзеючыся цяпер ужо абавязкова злавіць самую вялікую рыбіну.

Ды што там гаварыць, бясконцая раскоша — лета! У нас, гідрабіёлагу, акрамя асабістай «крышталёўкі» мары на лета, ёсць яшчэ і мара калектыўная — новыя сустрэчы з азёрамі. Паняці любіць прыроду і любіць сваю прафесію — у біёлагаў нераздзельныя. А паколькі ў гідрабіёлагаў полем дзейнасці і аб'ектам яе служыць непасредна сама маці-природа, гэтыя паняці набываюць яшчэ больш трывалую сувязь.

Хто пабываў у экспедыціях, той ведае сілу жадання новых паездак, поўных цяжкасцей, але і захапляючых.

Цудоўная прырода роднай Беларусі! І гэты цуд, якіх ніхто іншы, знаюць і адчуваюць натуралісты.

Вечар. Адпачынак ля кастра пасля напружанай работы на беразе зачіхаючага, зморанага ў дзённага хвальвання возера. Толькі зредку ўсплескавацца яно аберагі, прыслухоўваеца да навакольнага свету, як бы

імкнучыся зразумець, ці не праведаў хто праз яго таямніцы.

Вядома гідрабіёлагам, і працяглай работе пад гарачымі промнямі сонца на адкрытай люстраной гладзі возера, і прыемнае адчуванне сагрэлага ў спальнім мяшку цела пасля доўгай работы пад праліўным дажджком і шкваральным ветрам, ад якога зяяканая лодка вытанцоўвае на хвалях, а зубы выбіваюць дрыготку незвычайнай частаты. Можна пералічыць вельмі многа асаблівасцей жыцця гідрабіёлага ў экспедыцыі, таму што кожная новая экспедыцыя — гэта штосьці асаблівасці і непаўторнае. Гэта — высакародная прага пошуку і мноства адкрыццяў, моцная загартоўка даследчыка.

Два гады назад кафедра заалогіі беспазваночных пачала арганізоўваць экспедыцыі па нашай рэспубліцы. У іх прымае ўдзел група супрацоўнікаў лабараторыі возаразнаўства, якую ўзначальвае В. А. Калечыц. Мэта такіх экспедыцый — выявленне біялагічных магчымасцей прыродных вадаў-маў.

Канкрэтнай задачай нашай экспедыцыі, якая адбылася ў чэрвені-жніўні мінулага года, быў збор матэрыялаў для далейшага высыялення ў лабараторных умовах прыроднай кармавой базы рыб. Кожны ведае кошт рыбы як прадукту харчавання. Вывучэнне ж яе асабістага харчу дает магчымасць павялічыць яго запасы, а значыць, узняць рыбапрадукцыінасць азёра.

Наша група ў складзе 10 чалавек праводзіла збор матэрыялу на 50 азёрах Беларускага Паазер'я, якое займае Віцебскую, паўночна-заходнюю частку Гродзенскай і паўночную частку Мінскай абласцей. Гэтыя азёры размяшчаюцца на тэрыторыі трох раёнаў: Мінскага, Браслаўскага і Пастаўскага.

Мы размисцілі свой «Ліманаград» на беразе возера Абстэрно, якое злучаеца з такім жа вялікім і прыгожым возерам Набіста. Адсюль мы сталі наносіць «візіті» азёрам. Насіў нас па

НОВЫ НАБОР

У інстытуце павышэння кваліфікацыі пры БДУ пачаліся заняткі другога набора слухачоў. На арганізацыйным сходзе перад прысутнімі выступіў загадчык аддзела навукі і навучальных установ ЦК КПБ А. Ц. Караткевіч. Ён падкрэсліў вялікую ролю грамадскіх навук на сучасным этапе развіція нашага грамадства, высыветліў тэмы задачы, што стаяць перад выкладчыкамі вну ў справе ўдасканалення падрыхтоўкі магадых спецыялістаў.

Дырэктар ПІК А. Д. Малочка сардэчна павіншаваў слухачоў з пачаткам заняткаў і пажадаў ім паспяховай вучобы. З асаблівым задавальненнем ён адзначыў, што ў новым наборы інстытута ёсьць прадстаўнікі

амаль усіх саюзных рэспублік. Гасцімі Мінска даволі працяглы час будуть выкладчыкі вну з Горкага, Рыгі, Саранска, Баку, Ашхабада, Улан-Удэ, Кохтла-Ярве і многіх іншых гарадоў краіны. За гэты перыяд яны праслушаюць шэраг высокакваліфікованых лекцый і спецкурсаў, пройдуть вучебна-педагагічную і вучэбна-вытворчую практику.

Супрацоўнікі інстытута паклапацілі аб тым, каб стварыць слухачам найбольш спрыяльнія ўмовы для плённай працы і добрага адпачынку. У свабодныя ад лекцый дні слухачы зможуць займацца ў лепшых бібліятэках нашай сталіцы — рэспубліканскай імя У. І. Леніна і Акадэміі навук БССР. А. КУЗНЯЦОВА.

растварае свае промні ў яго водах, насычае яе светла-жоўтым адценнем і як быццам аббуджае возера ад сну.

Вылез ранкам з палаткі — над возерам лёгкі туман. Ціха-циха. І раптам — гучнае краканне качкі, якія падзізываюць сваіх качанята, што разышліся па прыбрэжнаму зарасніку.

Багатае Беларуское Паазер'е. Яно назірана так за мноствамі азёр. Вялікія і маленькія, з вілістымі і авальными, з мноствамі рукавоў і заливіў, з вельмі малаўнічымі астрарамі (як Багінскія) і без астрароў — такія азёры гэтай часткі Беларусі.

У лесе і на адкрытых тэрыторыях узгоркавы рэльеф, пакрыты зялёнімі гаямі і золатам спелага жыту ў сполученні з блакітнасцю азёра Паазер'ю казачную прыгажосць.

Апошні наш лагер размяшчаўся на высокім беразе возера Доўгае. Там жалісці была багатая сядзіба. Аб гэтым сведчыць планавасць абласці Баярышніка і бяроз. Тут жа расце прыгожае дэкаратыўнае дрэва — Вейму́тава хвоя. Пазней, напэўна, у час першай сусветнай вайны, на гэтым месцы быў лабораторны апрацоўкі матэрыялам па дзесяці азёрах, ад якіх засталіся магутныя комплексы бетонных збудаванняў, што расцягнуліся на высокім беразе на некалыкіх кілометраў.

Загарэлый, загартаваны, з мноствам прыемных уражанняў і гатовым да лабараторнай апрацоўкі матэрыялам па дзесяці азёрах, мы вярнуліся з экспедыцыі. Няма сумнення, што круга-гляд студэнтаў, якія спецыялізуюцца на кафедры заалогіі беспазваночных, значна ўзбагачаеца пры такай практицы. Ды і немалы волыт даследчай работы наўважаеца ў экспедыцыях, а гэта вельмі важна для жадаючых займацца гідробіёлогіяй. Ёсць, як сказала прафесар О. Ф. Якушкі, кожная новая сустрэча з азёрамі пакідае ў душы столыкі прыгожага, як прыгожия самі азёры Беларусі.

П. МИТРАХОВІЧ,
супрацоўнік лабараторыі азёразнаўства.

● Гасцініца «Юность», дзе адпачывалі ў перыяд зімовых канікул замежныя студэнты.

ЗАСВОЙВАЕМ ВОПЫТ, ДЗЕЛІМСЯ ВОПЫТАМ

Вялікую метадычную рабо-
ту вядзе калектыу юніверсітэц-
кай бібліятэкі. На працягу шэ-
рагу год тут рэгулярна аргані-
зующа бібліятэчныя чытаниі,
у час якіх супрацоўнікі высту-
паюць з дакладамі па актуаль-
ных праблемах бібліятэчнай
справы.

У сярэднім за год рытуеца
7—8 метадычных дакладаў,
але ў мінульым гэты паказык
перавысіў 10. Даклады чытаю-
ща на металавеце і ў ад-
дзелах. На метадычным савеце
З. І. Рахманчык, напрыклад,
даложыла аб стане даведачна-
бібліографічнай работы ў роз-
ных аддзелах бібліятэкі. Вель-
мі падрабязна спынілася Р. І.
Ляховіч на тэме «Месца бібліятэкі ў сістэме навуковай ін-
фармацыі». Яна расказала аб
формах інфармавання масавага

читача, супрацоўнікаў кафедр
і студэнтаў аб атрыманай біблі-
ятэчнай літаратуры.

Цяпер бібліятэчны фонд БДУ
намічвае больш мільёна тамоў,
і вельмі актуальнай з'яўляецца
праблема захавання гэтага ба-
гатства. Тому адзін з дакладаў,
які зрабіла загадчыца книга-
сховішча А. А. Сінкевіч, і быў
прысвечан рэжыму захавання
і спецыяльным мерапрыемствам
паміжнаўнікамі.

Аб дапамозе студэнтам у час
педагагічнай практикі і наме-
чаных новых мерапрыемствах
расказала І. К. Пагоцкая.

У дакладзе «Укараненне ў

бібліятэчна - бібліографічныя

працэсы сучасных метадаў і

сродкаў аўтаматызацыі і меха-

нізацыі» А. І. Драздоўскі адзначыў, што ў сучасных умовах
хуткага развіцця науки і тэх-
нікі ў бібліятэках назіраецца
бурны рост кніжных фондаў.
Статыстычныя даныя паказва-
юць, што вытворчасць кніг усіх
называў у нашай краіне падвой-
ваеца на працягу 15 год, а
фонд буйных бібліятэк — праз
кожныя 18—20 год. Гэта ус-
кладніе задачы бібліятэкі па
абслугоўванню чытачоў. Цяпер
пратрабеца больш часу, каб
знаці патрэбную кнігу. Тому
масавое укараненне навейшых
тэхнічных сродкоў стала жыц-
цёвай неабходнасцю.

Аб тым, што плануеца зра-
біць, каб аблегчыць працу біблі-
ятэкару, інфармавала ды-
рэктар бібліятэкі І. У. Арэхоў-
ская.

Вельмі важныя вопыт уліку
новай вучэбной літаратуры
абагульнен у метадычным дак-
ладзе С. Г. Елькінай — «Безін-
вентарны ўлік шматэксэмпляр-
най літаратуры». З гэтага года

вучэбная літаратура будзе ап-
прыходавацца па новаму мета-
ду, што дасць магчымасць хут-
чэй перадаць яе ў рукі чытача.

Метадычныя даклады ўтрым-
ліваюць шмат каштоўнага і
важнага матэрыялу, які грунтуе-
цца на асабістым вопыце,
дасягненні іншых бібліятэк,
абагульненых літаратуры або
запазычаных самім дакладчи-
кам у час непасрэднага знаём-
ства.

У мінулыя гады вялікае мес-
ца ў тэматыцы бібліятэчных
чытанняў адводзілася арганіза-
цыі дыферэнцыраванага абслу-
гоўвання чытачоў, вывучэнню
іх запатрабаванняў, камплек-
таванию кніжных фондаў, ін-
фармацыйнай працы і г. д. Сё-
лета плануеца тэматыку біблі-
ятэчных чытанняў звязаць з
такімі важнымі праблемамі
развіцця бібліятэкі, як групавы
метад абслугоўвання чытачоў,
вывучэнне попыту на замеж-
ную першыёльку, развіццё МБА
і інш. Т. МЕЛЬНІКАВА.

ГЭТАЯ ВЯСЁЛЫЯ КАНІКУЛЫ...

ПЕРАМОЖЦЫ – ВАЛЕЙБАЛІСТЫ БДУ

У час зімовых канікул
спартыўная зала нашага юні-
версітэта гасцініца прымала
75 удзельнікаў тредыцыйнага
турніру па валейболу
жаночых і мужчынскіх
каманд юніверсітэтав Вільнюса,
Риги, Тарту і Мінска. Мі-
нуйшай зімой першынство
праходзіла ў Вільнюсе. Там
наши валейбалісты занялі
другое месца. Цяпер яны
марылі ўзяць рэванш.

Ужо пасля першага дня
спартыўцаў стала віда-
вочным, што іх асноўнымі
сапернікамі з'яўляюцца
каманды Вільнюскага юні-
версітэта. Да фінальнай суп-
стрэчы наше валейбалісты
прышлі, не прыйграшы ні-
воднай партыі. Не мелі па-
ражэння і каманды Вільнюскага
універсітэта. Але хто ж завя-
зіе пераходны прыз?

Заключнай гульнёй і «разын-
ачкай» турніру была супстрэча
нашай мужчынскай
команды з валейбалістамі
Вільнюса. Спартсмены БДУ
лёгкай перамогі не чакалі.
Яны ведалі, што за зборную
Вільнюскага юніверсітэта
выступаюць валейбытныя май-

строў. Ян Вайшніс, Ігар Вен-
герскі, Вітаутас Руткаўскі,
якія зусім нядаўна ігралі ў
камандзе класа «А» ў пер-
шынстве іншай краіны, што праходзіла
таксама ў Мінску. Таму з першай жа падачы
разгарэлася ўпартая ба-
рацьба за кожны мяч, за
кожнае ачко. У першай
партыі перамога была за
камандай Вільнюса. Але по-
тым мінчане ўзялі ініцыяты-
ву ў свае руکі. Дакладныя
передачы Уладзіміра Турчані-
ава, Аляксандра Ляпковіча,
імклівия атэзкі Яўгена
Раецкага і Рамана Караваля,
непрабіваемыя блокі Уладзі-
міра Жураўлёва і Льва
Качановіча прынеслі поспех
нашай камандзе ў другой і
трэціяй партыях. Вышэйша-
га напалу барацьба дасяг-
нула ў чацвёртай партыі.
Каманды ішлі ўпоравань ўж-
да трынаццаці ачкоў. Але
нашым валейбалістам уда-
лося дабіцца перамогі (15:13).

Такім чынам, наше каман-
ды сталі ўладальнікамі пе-
раходных прызоў турніру.
Акрамя таго, наші валейбалісты
Аляксандар Ляпковіч, Марыя
Кунцэвіч, Уладзімір Турчані-
ава, Наталля Мясніка-
ва і Ірына Лагодзіч атры-
малі прызы лепшых ігракоў.

Спартыўцы прыйшли ў
цёплых і дружэлубных аб-
ставінах. І хочацца адзна-
чыць, што яны не толькі вы-
значылі пераможцаў, а і
яшчэ раз прадэманстравалі
вялікую дружбу юніверсітэ-
таў брацкіх рэспублік. І ка-
лі наступіў час развітання,
усім было крыху сумна. Але
наперадзе новыя турніры,
новыя супстрэчы, і таму
спартсмены гаварылі не
«Бывайце», а «Да новых
сустрэч».

Г. МАРЦЫОНКА,
Н. МАЗАЛЯКА,
П. ГЕРАСІМОВІЧ.

НА ЗДЫМКУ: капітаны
валейбольных каманд юні-
версітэтаў Вільнюса і Тар-
ту абменьваюцца сувені-
рамі.

У час зімовых канікул
студэнты падрыхтоўчага
факультэта для замеж-
ных грамадзян адпачывали
на Мінскім моры ў
гасцініцы «Юность».

● Было шмат цікавых
вечароў, сустрэч з рус-
кай зімой і рускім лесам.
І няважна, што рукі гэтых
хлопцаў з Афрыкі і В'ет-
нама не прывыклі тры-
маць лыжныя палкі, а
лыжы замест таго, каб
слізгаць наперад, чамусь-
ці раз'яджаюцца ў бахі,
галоўнае — усім прыемы
на хораши.

Фота М. Нечыпарэнкі.

РЫБАК-РЫБАКУ

— Ну, шчасліва!
Я толькі ўзмахнуў рукоў
і пакроўчы у аўдыторыю,
дзе мне трэба было здаваць
экзамен. І трэба ж — вы-
цягнуць апошні білет! «Дзе́сь-
ці была шпаргалка», — прапа-
багла думка. Але ўсё пера-
быталася, і дзе ліжыць па-
требная, я не памятаў.

«Што рабіць? Няўжо зноў
зavalu?» — і ад дрэйных
традчуванняў у мяне гала-
ва наўбат забалела.

— Ну, галубык, — пачаў
экзаменатар, — які ў вас
білет?

— Самы апошні...

— Ну, тады прашу, ад-
казвайце.

— Разумееце, — пачаў я,
— я вельмі хвалююся.

— Усе хвалююцца, галубык... — перадбіў экзамена-
тар.

— Але я хвалююся таму,
што мы з Вамі знаёмы...

Экзаменатар угледзеўся ў
моі твары...

— Так, я, бяспрэчна, дзе-
сці Вас бачыў. — Але дзе?

— А Вы помніце рыбал-
ку ў чэрвені мінулага года?
Вы тады былі толькі пачы-
наючым, а я...

— Цяпер помні! — уск-
лікнуў прафесар... — А доб-
рая была рыбалка. Я тады
здаровага шчупака злавіў.

Я з мальбою глядзеў на
яго.

— А ці памятаеце Вы, як
я Вас з ракі выцягнуў, калі
ён, гэты шчупак, Вас разам
з вудачкай пацягнуў?

— Як не помніце!

Прайшло яшчэ паўгадзі-
ны, і прафесар спахапіўся.

— Загаварыўся я з вами.
— Давайдзе залікоўку.
Калі я выскочы з аўды-
торыі, рабіты кінуліся да
мяне.

— Ну як?

Я адкрыў залікоўку — у
ёй стаяла «вудачка».

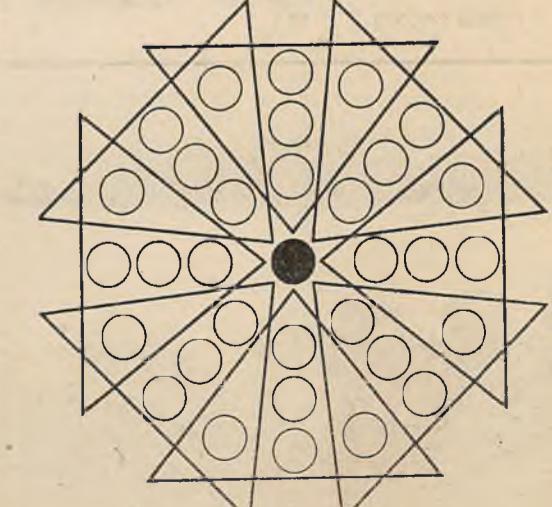
І я зразумеў, што
професар быў ужо бывалым
рыбаком.

В. ВЫШКЕВІЧ.

ДЗЕВЯЦЬ СУМ ПА 90

У гэтай фігуры 8 трохвугольнікаў, кожны з
якіх акаймоўвае 5 кружочкі.
Упішыце ў кружочкі лічбы, якія не паўтараю-
цца, ад 1 да 32 так, каб пры складанні кожных пяці
лічб ў ўсіх восьмі трохвугольніках сумы раўня-
ліся 90.

Дабіцесь такога варыянту рашэння, каб 8 ліч-
баў, размеркаваных у цэнтры вакол чорнага ша-
ркына, пры складанні таксама далі 90.

Рэдактар А. А. НІКОЛЕНКА.